

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/16941, 16951

Araştırma
68-103

Sayı : 54045643/610 .1021
Konu : Soru Önergesi

19.03/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11.02.2013 tarihli ve 43452547-120.00-107277 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Batman Milletvekili Ayla AKAT ATA'ya ait 7/16941, Isparta Milletvekili Süleyman Nevzat KORKMAZ'a ait 7/16942, İzmir Milletvekili Aytun ÇIRAY'a ait 7/16943, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/16944, Mersin Milletvekili Ali ÖZ'e ait 7/16945, 7/16946, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/16947, 7/16948, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/16949, Kahramanmaraş Milletvekili Mesut DEDEOĞLU'na ait 7/16950 ve İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/16951 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/16941 (2 sayfa)
- 2-Görüş 7/16942 (1 sayfa)
- 3-Görüş 7/16943 (3 sayfa)
- 4-Görüş 7/16944 (2 sayfa)
- 5-Görüş 7/16945 (1 sayfa)
- 6-Görüş 7/16946 (1 sayfa)
- 7-Görüş 7/16947 (1 sayfa)
- 8-Görüş 7/16948 (2 sayfa)
- 9-Görüş 7/16949 (2 sayfa)
- 10-Görüş 7/16950 (1 sayfa)
- 11-Görüş 7/16951 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili
Esas No :7/16941

Dicle Nehri, özellikle yaz aylarında ciddi bir kirlilikle karşı karşıya kalmaktadır. Zaman zaman çamur renginde akan suyun kirliliğine ve yaşanan toprak erozyonuna karşı önlem alınması gerekmektedir. Küresel Isınmanın tüm dünyayı tehdit ettiği bilinen bir gerçektir. Dünyamızdaki içilebilir su kaynaklarının ciddi bir risk altında olduğu bir dönemde, ne yazık ki çiftçilerimiz aşırı şekilde su tüketmektedir.

Dicle Nehri'ndeki en büyük kirlilik, maalesef çiftçilerimizin hatalı-bilinçsiz sulama yöntemlerinden kaynaklanmaktadır. Dicle nehrinden motopomplarla (Dinamolarla) çekilen bol su ile pamuk, tütün ve sebze ekili alanlar sulanmaktadır. Tarım arazilerinin dikine ve bol su ile sulanması nedeniyle yüzeydeki en verimli topraklarımız aşınmakta ve bu durum erozyona sebebiyet vermektedir. Bu durum çok vahim kireçlenme sorunları olarak da karşımıza çıkmakta ve tarım arazilerimizin verimini düşürmektedir. Dicle Nehri'ne akan bu en verimli topraklar sadece kirlilik unsuru olarak kalmamaktadır. İlaçlama ve gübrelemeden dolayı kimyasal atıklar da Dicle nehrine akmaktadır. Nehirden içme suyu ihtiyaçlarını temin eden insanlarımızı düşünecek olursak, sadece söz konusu kimyasal atıkların insan sağlığı açısından ne kadar tehlikeli olduğu fark edilecektir.

SORU 1) Dicle'deki kirliliğin engellenmesi ve toprak erozyonunun önüne geçilmesi için, bugüne kadar çiftçilerin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

SORU 2) Diyarbakır ve Batman Valiliği'nin (Bismil ve Silvan Kaymakamlığı dahil) bu soruna yönelik yaptığı ortak bir çalışma ya da çalışmalar var mıdır?

SORU 3) Bu soruna yönelik Belediyelere verilen özel bir destek var mıdır?

SORU 4) Bölge dışında Tarım Bakanlığının bu tür engebeli arazilerde uyguladığı modern sulama teknikleri ile ilgili çalışmalar var mıdır?

SORU 5) Bugüne kadar mevcut durumun sebebiyet verdiği maddi ve fiziki zararların tespitine yönelik bir çalışma yapılmış mıdır?

SORU 6) Eğer bir çalışma yapılmışsa, çalışmanın sonuçları nelerdir?

CEVAP 1-2-3-4-5-6) Avrupa Birliği uyum sürecinde Bakanlığımızca yapılan çalışmalar neticesinde 91/676/EEC "Tarımsal kaynaklardan gelen nitratın sulara yarattığı kirlilikten korunması direktifi"nin karşılığı olarak "*Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği*" 18.02.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda Dicle Nehir Havzasını da içerisine alan tarım alanları içerisinde kalan yüzey ve yer altı sularında ülke genelinde seçilen toplam 1800 istasyonda su kalitesi izleme çalışmaları rutin periyotlarda yürütülmektedir. Bu izleme sonuçlarına bağlı olarak uygulanmasına 2013

yılında başlanan ve 2015 yılında tamamlanacak olan Bakanlığımız ile Orman ve Su İşleri Bakanlığınca birlikte yürütülen “Türkiye’de Havza Bazında Hassas Su Alanları ve Hassas Bölgeler Projesi” sonucunda tarımsal üretimden kaynaklanan kirliliği kontrol etmek üzere Nitrate Hassas Bölgeler ilan edilecektir. İlan edilecek bu alanlarda tarımsal kaynaklı kirliliği önleme kriterlerini kapsayan “İyi Tarım Uygulamaları Kodları” uygulamaya konulacaktır.

Ayrıca, Bakanlığımızca yürütülen Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında Diyarbakır ilinde sağlanan desteklerle 127.000 dekar alan basınçlı sulama sistemleri ile sulanmaya başlanmıştır. Bu alanların 21.000 dekarı Dicle Nehri’ne kıyısı olan arazilerdir. Bu alanların artması, suyun etkin kullanımı, kirlenmenin önlenmesi dâhil ilgili tüm konularda eğitim ve yayım çalışmaları sürdürülmektedir. Böylelikle su ve enerji tasarrufu yanında sulama kaynaklı erozyon ve buna bağlı nehir kirliliğinin azaltılması amaçlanmaktadır.

Diyarbakır ili Dicle ve Eğil ilçelerinde uygulanan ÇATAK (Çevre Amaçlı Tarımsal Arazilerin Korunması) Projesi ve Organik Tarım Projesi ile Dicle Nehri havzasında tarımsal kaynaklı kirlenmenin önlenmesi amacıyla 22 köyde 20.706 dekar alanda; taş toplama ve organik tarıma yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Diyarbakır ve Batman illerinde uygulanmakta olan Diyarbakır-Batman-Siirt Kırsal Kalkınma Projesi ve yine Bakanlığımız ve GAP İdaresinin her iki ilde koordineli yürütülen GAP-Tarımsal Eğitim Yayım ve Araştırma Projesi kapsamında üreticiler, muhtarlar ve tarım işçileri için köy toplantıları, çiftçi sohbetleri, muhtar ziyaretleri, il dışına eğitim amaçlı çiftçi gezileri gerçekleştirilmektedir.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin Dicle Barajı Gölü Havza Koruma Yönetmeliği kapsamında Büyükşehir Belediyesi ile koordineli çalışmalar yapılmaktadır. İçme suyu sağlığının korunması amacıyla Dicle Baraj Havzasındaki köylerde kimyasal ilaç kullanmadan doğal organik gübreler kullanılarak organik tarım yapılması suretiyle su sağlığının korunmasına katkı sağlanmakta, çiftçiler basınçlı sulama sistemlerine (damlama,yağmurlama) yönlendirilmekte ve bu amaçla % 50 hibe desteği verilmektedir.

Dicle Nehrinde kum ocaklarından kaynaklı maddi ve fiziki zarar tazminleri 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve 3213 Sayılı Maden Kanununa göre yapılmakta olup, bu çerçevede idari para cezaları verilmektedir. Vatandaşın doğrudan zararı söz konusu olduğunda ise zarar tazmini ilgili Asliye Hukuk Mahkemeleri yoluyla yapılmaktadır.